

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-803

7.9.2021

Nemi Forsikring

Ansvar

Ansvar for entreprenør – oppføring av melkefjøs– fal. § 8-6.

Klager engasjerte sikrede i forbindelse med oppføringen av et melkefjøs i 2011. Bygget ble oppført i 2011/2012, og ferdigattest for bygget forelå i 2014. Høsten 2018 oppstod det skader på fjøset i forbindelse med uvær. Saken ble meldt under klager sin bygningsforsikring, som rekvirerte en takstmann for å besiktige skaden. Ifølge takstmann var hovedårsaken til skaden manglende avstiving av takkonstruksjon. Klager tok etter dette kontakt med sikrede som meldte saken under sin ansvarsdekning. Da klager i 2020 tok direkte kontakt med ansvarsselskapet til sikrede, avslo selskapet kravet med den begrunnelse at det ikke var dokumentert et erstatningsansvar, samt at kravet i alle tilfeller var foreldet. Nemnda kom til at klagers krav var foreldet.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under sikredes ansvarsforsikring for tap etter oppføring av et melkefjøs.

Sikrede har ansvarsforsikring som omfatter:

sikredes rettslige erstatningsansvar for skade (jf. neste avsnitt) som er voldt under utøvelse av den virksomhet som er nevnt forsikrings-beviset, herunder som eier eller bruker av fast eiendom som benyttes i virksomheten.

Klager engasjerte sikrede i forbindelse med oppføringen av et melkefjøs. Partene laget ikke noen skriftlig avtale, men ifølge sikrede var han leid inn for tømrerjobben. Bygget ble oppført i 2011/2012 med ferdigattest i 2014.

Høsten 2018 ble fjøset skadet under et uvær. Skaden ble meldt under klagers bygningsforsikring. Forsikringsselskapet rekvirerte takstmann for besiktigelse. Takstrappporten har følgende omtale av skadeårsaken:

Hovedårsaken til at skaden har oppstått er manglende avstiving av takkonstruksjon/prefabrikkerte takstoler. Utløsende faktor er at vind har presset på i gavlvegg.

Forsikringstaker opplyser at skaden ble nylig oppdaget, men han er usikker på når skaden oppstod. Han utelukker ikke at skaden kan ha oppstått etter stormen "Knut".

Ved befaringen 16.11.2018 ble det påvist horisontal forskyvninger i takkonstruksjon og gavivegg.

Undertegnede siktet takkonstruksjonen fra bakkenivå. Det ble påvist forskyvninger på minst 200mm fra mønet og til gesims.

Takkonstruksjonen har ikke lagt seg over til siden, men forskjøvet seg i en S-form, se foto i rapporten.

Ved befaringen av "kryploft" ble det påvist at det ikke er montert noen kryssavstiving på takstoler. Undertaket er bygget opp av trebord, det er ikke brukt plater. Utvendig er det montert takstein.

På undersiden av takstoler inne i driftsbygningen, er det montert stålplater i himlingen.

Forsikringstaker opplyser at driftsbygningen er oppført i 2012.

Forsikringstaker skal ha rekvirert (S) til å utføre arbeidet. (S) er daglig leder i (S) AS.

Det må kontrolleres om utførelsen/avstiving av bærende konstruksjoner er utført etter prosjektering. Eller om det er feil i prosjektering av bygget.

Klager skal etter dette ha tatt muntlig kontakt med sikrede, som besluttet å sikre takkonstruksjonen. Sikrede har beskrevet den videre dialogen med klager slik:

Etter sikringen sa (S) slik det står i brevet at han måtte se på det igjen når været var mer stabilt. Rett i etterkant av dette tok (S) igjen kontakt med (klager) for å informere om at dette var en forsikrings sak og at (klager) sitt forsikringsselskap måtte ta videre kontakt med dere angående saken.

(S) var våren 2019 igjen i kontakt med (klager) og spurte hva forsikringen hans hadde kommet frem til. Da var svaret at han (klager) ikke visste hva forsikringen hadde kommet fram til...

Etter det har det ikke blitt gjort noe fra vår side. (Klager) har aldri i prosessen tatt kontakt med (S).

Klager kontaktet den 23.1.20 sikrede på nytt og ba opplyst når det kunne forventes at sikrede utførte det resterende arbeidet med å rette manglende ved taket.

Sikrede svarte på henvendelsen den 12.2.20 og viste til at saken var meldt til ansvarsselskapet. Videre skrev sikrede. at:

Dette ble (klager) gjort oppmerksom på like etter jeg var og sikret bygningen, jeg har derfor avventet tilbakemelding fra han eller hans forsikringsselskap.

Klager kontaktet ansvarsselskapet til sikrede den 17.2.20. I brevet viste klager bl.a. til at sikrede hadde erkjent ansvar ved sitt utbedringsarbeid, noe som medførte at kravet ikke var foreldet.

Selskapet avsto kravet den 20.2.20. Selskapet begrunnet avslaget med at klager ikke hadde dokumentert at det forelå et erstatningsansvar, at kravet i alle tilfeller var prekludert grunnet for sen reklamasjon, samt at kravet var foreldet.

Klager innhentet en ny fagkyndig vurdering fra A.K. den 1.9.20. På spørsmål fra klager svarte A.K:

Spørsmål 1. Vet du om det fulgte av tegningene for fjøset at det skulle være ytterligere avstiving av taket enn det som ble oppført!.

På tegning som entreprenør har fått av byggherre står følgende «Vindavstiving, stålsøyler og stålbjelker beregnes av godkjent konsulent.

Takstolene i bygget er konstruert som selvbærende fra yttervegg til yttervegg. Det er derfor ikke behov for beregning av stålbjelker og stålsøyler.

Beregning av vindavstiving er påkrevet i hht tegning.

Vi har også snakket med takstolleverandøren til bygget (N Bygg). Han opplyser at de informerte bestiller (S Bygg) om at vindavstiving av tak ikke var del av takstol-leveransen.

Slik vi ser det, så tilsier tegningene av ^øset (se plan- og snittegning) at vindavstiving av tak skulle vært beregnet av godkjent konsulent. Byggherren kjente ikke til om slik beregning var utført eller innhentet. Dersom slik beregning/dokumentasjon ikke er utført, anser vi det som en mangel i hht tegning.

(...)

Spørsmål 2. Hvis dette ikke fulgte av tegningene for fjøset, skulle snekkerfirmaet (S) på eget initiativ ha avstivet taket ytterligere?.

Byggherren opplyser at 2 tegninger fra "Norsk Landbruksrådgivning" gjelder for oppføring av bygget (se plan- og snittegning). Disse er datert 24 november 2010. Byggherren er selv ansvarlig for prosjektering til dette nivået. Det er disse tegningene han har gitt videre til entreprenør for utførelse.

Tegningene angir design, planløsninger og form. Tegningen viser også at prefabrikkerte takstoler skal benyttes for tak.

Tegningene gir ikke detaljerte opplysninger om bærekonstruksjon som skal ivareta konstruksjonssikkerheten for bygget. Selv om opplysning om nødvendige beregninger ikke hadde stått på tegningen, mener vi at entreprenøren, gjennom sin rolle som profesjonell bygger for en uprofesjonell kunde, likevel har ansvar for å ivareta konstruksjonssikkerheten i bygget (inkludert vindavstiving). 1 den grad han mente han ikke hadde

dette ansvaret, måtte han selv ha innhentet nødvendige beregninger, eller varslet byggherren om manglende beregninger. Disse beregningene ville da gitt opplysninger om det var behov for ytterligere avstivinger av taket.

Saken ble klaget inn til Finansklagenemnda den 2.12.20.

Klager krever erstatning for kostnader til utbedring, advokat og takstmann under sikredes ansvarsforsikring. Hele takkonstruksjonen mangler avstiving av krysslektene. Dette er i strid med veiledning og gjeldende forskriftskrav som sikrede er ansvarlig for og derfor ikke fagmessig utførelse. Manglende vindavstiving er en klar mangel, jf. hvtjl. § 17, jf. §§ 5 og 6, og avvik ved leveransen.

Produsenten opplyste for sikrede at vindavstivingen ikke var en del av leveransen. Sikrede kjente eller måtte kjenne til at manglende avstiving var feil og en svak konstruksjon, og skal også da fraråde slike arbeider, jf. hvtjl. §§ 19, jf. 7.

Sikrede vil videre være ansvarlig på ulovfestet grunnlag, jf. den alminnelige culpanormen. Det vises her til Rt. 1967 s. 697 hvor brudd på forskriftskrav er særlig skjerpende og raskt statuerer ansvar. Manglende vindavstiving er en klar byggefeil, og bygningen er ikke forskriftsmessig.

Det bestrides at kravet er foreldet. For det første har ikke selskapet skriftlig meddelt at foreldelse vil påberopes, og de rettslige virkningene med lovbestemt frist på seks måneder, jf. fal. §§ 8-5, jf. 8-6. Virkningene av manglende varsel er at forsikringselskapet ikke kan påberope seg foreldelse før etter seks månedersfristen er utløpt.

Under enhver omstendighet vil ikke kravet være foreldet, jf. foreldelsesloven § 14. Da skadene inntraff reklamerte klager direkte til sikrede som utførte utbedringsarbeider som faller inn under "erkjennelse", jf. foreldelsesloven § 14. Det fremgår av foreldelsesloven § 20 at erkjennelse utløser ny foreldelsesfrist. Det vil si tre år. En skal ikke ta hensyn til evt. tilleggsfrister.

Det bestrides også at klager har reklamert for sent.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det ikke er sannsynliggjort at sikrede var ansvarlig for skadene på bygget. Det foreligger ingen skriftlig kontrakt som gir informasjon om hva som var avtalt mellom partene. De foreliggende fakturaene som oppsummerer arbeidet som er utført nevner ikke prosjekteringsarbeider. Sikrede har utført de tømrerarbeidene og levert de materialene som fremgår av fakturaen.

Klager har heller ikke hevdet eller dokumentert at det foreligger noe avvik fra det avtalte ved overtakelsen av bygningene. Det tilsier at tømrerarbeidet er utført i henhold til det avtalte. Begge partene i avtalen er å anse som profesjonelle. Klager har som byggherre påtatt seg ansvaret med å koordinere de ulike fagene, herunder prosjekteringen. Klager har opplyst at de ikke har noen ansvarsretter i forhold til det offentlige. Det er tiltakshaver som er ansvarlig for at tiltak utføres i samsvar med de krav som er gitt i medhold av lov, jf. plan- og bygningsloven § 23-1. Dersom utførelsen av bygget ikke er i henhold til de tekniske forskriftene, er dette byggherres ansvar.

Erstatningskravet er heller ikke tilstrekkelig dokumentert eller spesifisert. Forsikringsvilkårenes pkt. 1.7 b unntar ansvar for kontraktsytelser, som betyr at forsikringen ikke omfatter omgjøring av sikredes arbeid etter den opprinnelige kontrakten. Det er ikke dokumentert at det foreligger et ansvar utover et krav om omgjøring.

Selskapet anfører videre at kravet er foreldet. Ifølge de fremlagte fakturaene ble arbeidene utført i løpet av 2011. Siste faktura ble sendt 29.12.11. Etter det opplyste ble ytelsen fra sikrede overlevert på dette tidspunktet. Kravet ble da foreldet 29.12.14 i henhold til fel. § 2.

Dersom tilleggsfristen i § 10 kommer til anvendelse, ble kravet foreldet senest 19.11.19, som var ett år etter at skaderapporten forelå. Klagers første henvendelse til ansvarsforsikringselskapet var brev av 17.2.20, som var etter utløpet av foreldelsesfristen den 19.11.19. I forhold til selskapet er et eventuelt erstatningskrav da foreldet. En ansvarserkjennelse fra skadevolder binder ikke selskapet, jf. også i vilkårenes pkt. 1.7 a, som sier at ansvar som sikrede har påtatt seg å bære, og som går utover det som følger av alminnelige rettsregler, ikke dekkes av forsikringen.

Selskapet anfører videre at det ikke er reklamert innen rimelig tid, jf. alminnelige obligasjonsrettslige prinsipper.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig under sikredes ansvarsforsikring for skader på melkefjøsset.

Nemnda ser først på spørsmålet om kravet er foreldet. Etter fal. § 8-6 annet ledd foreldes krav mot ansvarsforsikringsselskapet etter samme regler som gjelder for sikredes erstatningsansvar. Ifølge foreldelsesloven (fel.) § 2 er fristens lengde tre år. Etter fel. § 3 regnes foreldelsesfristen for krav som oppstår ved mislighold fra den dag da misligholdet inntreffer.

Kravet fra klager har sitt utspring i en kontrakt mellom klager og sikrede om utførelsen av en tømmerjobb i forbindelse med oppføringen av et melkefjøs. Fjøsset ble bygget i 2011 med ferdigattest i 2014. Det er noe uklart når arbeidet ble avsluttet, men partene synes å være enig om at dette var i 2012. Kravet mot ansvarsselskapet ble derfor foreldet senest tre år etter dette, altså i 2015.

Spørsmålet blir da om tilleggsfristen i fel. § 10 første ledd gir et annet resultat:

1. Dersom fordringshaveren ikke har gjort fordringen gjeldende fordi han manglet nødvendig kunnskap om fordringen eller skyldneren, inntreffer foreldelse tidligst 1 år etter den dag da fordringshaveren fikk eller burde skaffet seg slik kunnskap

Nemnda legger til grunn at klager ikke var kjent med feilen før stormen i 2018, men det er uklart for nemnda om han burde ha skaffet seg slik kunnskap på et tidligere tidspunkt. Det er derfor usikkert om tilleggsfristen kommer til anvendelse i denne saken. Men selv med tilleggsfristen ville kravet være forledet høsten 2019.

Skaden ble meldt til ansvarsselskapet av klager i 2020. Dette var etter tilleggsfristens utløp. Kravet overfor selskapet er i så fall foreldet, både etter den alminnelige fristen og etter tilleggsfristen jf. fel. §§ 2 og 10.

Klager har anført at sikrede erkjente kravet da han startet utbedring av taket i 2018, og at dette utløste en ny frist for foreldelse. Virkningen av at skyldneren erkjenner forpliktelsen er at fordringshaveren får en ny treårsfrist fra tidspunktet for erkjennelsen før kravet foreldes, jf. fel. § 20. Det følger av fel. § 14 at:

Foreldelse avbrytes når skyldneren overfor fordringshaveren uttrykkelig eller ved sin handlemåte erkjenner forpliktelsen, så som ved løfte om betaling eller ved å betale rente.

Nemnda kan ikke se at det er dokumentert at sikrede vurderte berettigelsen av kravet og dermed erkjente ansvar ved sikringen av taket i 2018, jf. FinKN 2011-308, men uansett vil en erkjennelse fra sikrede ikke binde selskapet, jf. bl.a. Rt-1999-7. Fristen kan derfor ikke avbrytes overfor selskapet ved at sikrede erkjenner kravet. Fristen må avbrytes overfor selskapet etter de alminnelige reglene i foreldelsesloven. En slik løsning følger av lovens regler om at skadelidtes direkte krav er et selvstendig krav, og at fristavbrytelse må skje på selvstendig grunnlag fra skadelidte overfor selskapet.

Foreldelsesfristen var derfor utløpt da kravet ble meldt til selskapet i 2020. Selskapet plikter ikke å sende særskilt varsel om foreldelse etter § 8-6, dersom kravet var foreldet før det blir meldt, jf. flertallets begrunnelse i sak FinKN 2011-308. At selskapet har vist til fal. § 8-5 og seksmånedersfristen for å påklage selskapets avgjørelse, får heller ingen betydning for vurderingen av om selve kravet er foreldet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).